

FISA DE LUCRU

Clasa a X-a

Romanul obiectiv și romanul subiectiv

Citește cu atenție fragmentele de mai jos pentru a răspunde întrebărilor formulate:

A.

„- Nilă, zise el, până răsare soarele trebuie să-l trântim la pământ! Hai, pune mâna pe secure!

- Salcâmul?! întrebă flăcăul uimit.

Toată lumea cunoștea acest salcâm. Copiii se urcau în el în fiecare primăvară și-i mâncau florile, iar în timpul iernii jucau mija, alegându-l ca loc de întâlnire. Toamna viroaga se umplea cu apă, iar în timpul iernii îngheța. Când erau mici, Paraschiv, Nilă și Achim curățau șanțul de zăpadă și gloduri și netezeau cea mai lungă gheață de prin împrejurimi. Lunecușul pornea de undeva din susul grădinii și se oprea la rădăcina copacului. În fiecare iarnă era aici o hărmălaie nemaipomenită. Ajungând la capătul ghețușului, vrând-nevrând, copiii îmbrățișau tulpina salcâmului, lipindu-și obrajii înfierbântați de scoarța lui neagră și zgrunțuroasă. Primăvara, coroana uriașă a salcâmului atrăgea roiuri sălbatice de albine și Achim se cățara ambițios în vârful lui să le prindă. Salcâmul era curățat de crăci în fiecare an și creștea la loc mai bogat, și Nilă își dădu pălăria pe ceafă și întrebă încă o dată:

- Salcâmul ăsta? De ce să-l tăiem? Cum o să-l tăiem? De ce?!...

- Într-adins, răspunse Moromete. Într-adins, Nilă îl tăiem, înțelegi? Așa, ca să se mire proștii! Pune mâna, nu te mai uita, că se face ziua.

- Cum să se mire proștii?! întrebă Nilă supărat, neînțelegând, trecându-i pentru întâia oară prin cap că la urma-urmei tatăl lui ar putea să țină seama și de ceea ce gândește el, așa cum a fost seara trecută, când l-a întrebat ce să facă cu Achim.

Moromete se uită mirat la fiu, dar după aceea puse mâna pe secure și-i încercă tăișul.

- Vrei să știi în ce fel să se mire proștii? îl întrebă el. Să se uite și să se mire până li s-o apleca.

(...)

Din înălțimea lui, salcâmul se clătină, se împotrivi, bălăbănindu-se câteva clipe, ca și când n-ar fi vrut să părăsească cerul, apoi deodată porni spre pământ, stârnind liniștea dimineții ca o vijelie; se prăbuși și îmbrățișă grădina cu un zgomot asurzitor. Văile clocotiră și toți câinii de prin împrejurimi începură să latre.

După aceea se făcu tăcere. Se luminase de tot și printre șirul de sălcii se vedeau chiar cum sclipesc câteva raze roșii de soare.

Câtva timp, cei doi rămăseseră încremeniți, uitându-se la salcâmul doborât, neștiind parcă ce mai aveau de făcut. Duțulache ieșise din gaura lui făcută sub șira de paie și se uita peste grădină, parcă nedumerit și el. Numai caii stăteau tăcuți, nepăsători, cu buzele lăsate în jos.

- Ei, acuma ce-ai rămas cu capul între urechi?! se miră Moromete, călcând încet printre crăcile salcâmului. Desfă caii și bagă-i în grajd...

Salcâmul tăiat străjuia însă prin înălțimea și coroana lui stufoasă toată partea aceea a satului; acum totul se făcuse mic. Grădina, caii, Moromete însuși, arătau bicisnici. Cerul deschis și câmpia năpădeau împrejurimile.”

(Marin Preda, **Moromeții**, vol. I.)

B.

„Am șovăit atâta în fața acestui caiet, pentru că n-am izbutit să aflu încă ziua precisă când am întâlnit-o pe Maitreyi. În însemnările mele din acel an n-am găsit nimic. Numele ei apare acolo mult mai târziu, după ce am ieșit din sanatoriu și a trebuit să mă mut în casa inginerului Narendra-Sen, în cartierul Bhowanipore. Dar aceasta s-a întâmplat în 1929, iar eu întâlnisem pe Maitreyi cu cel puțin zece luni înainte. Și dacă sufăr oarecum începând această povestire, e tocmai pentru că nu știu cum să evoc figura ei de-atunci și nu pot retrăi aievea mirarea mea, nesiguranța și tulburarea celor dintâi întâlniri.

Aș vrea să mărturisesc de la început și răspicat că niciodată nu m-am gândit la dragoste în cele dintâi luni petrecute în tovărășia Maitreyiei. Mă ispitesc mai mult faptul ei, ceea ce era sigilat și fascinant în viața ei. Dacă mă gândeam adesea la Maitreyi, dacă în Jurnalul meu din acest timp se găsesc notate o seamă din cuvintele și întâmplările ei, dacă, mai ales, mă tulbura și mă neliniștea, aceasta se datora straniului și neînțeleșului din ochii, din răspunsurile, din râsul ei. Este adevărat că spre fata aceasta mă simțeam atras. Nu știu ce farmec și ce chemare aveau până și pașii ei. Dar aș minți dacă n-aș spune că întreaga mea viață din Bhowanipore - nu numai fata - mi se părea miraculoasă și ireală. Intrasem atât de repede și fără rezervă într-o casă în care totul mi se părea neînțeleș și dubios, încât mă deșteptam câteodată din acest vis indian, mă întorceam cu gândul la viața mea, la viața noastră, și-mi venea să zâmbesc. Ceva se schimbă, desigur. Nu mai mă interesa aproape nimic din vechea mea lume, nu mai vedeam pe nimeni în afară de musafirii familiei Sen și începusem aproape să-mi schimb chiar și lecturile. Încetul cu încetul, interesul pentru fizica matematică a scăzut, am început să citesc romane și politică, apoi tot mai multă istorie.”

(Mircea Eliade, **Maitreyi**)

1. Menționează câte un **sinonim contextual** pentru fiecare dintre următoarele cuvinte: *secure, a năpădi, fascinant, dubios*. **4 p.**
2. Scrie patru **expresii / locuțiuni** care să conțină cuvântul: *a tăia*. **4 p.**
3. Prezintă **rolul semnelor de ortografie și punctuație** din enunțul următor:
- *Nilă, zise el, până răsare soarele trebuie să-l trântim la pământ!* **8 p.**
4. Indică **tema fragmentului** preluat din romanul *Maitreyi* de Mircea Eliade și oferă un **citac** concludent. **6 p.**
5. Identifică, în **textul A**, **două elemente grave și două comice**. Exprimă o părere personală despre îmbinarea celor două registre. **8 p.**
6. Indică **două argumente** potrivit cărora scena tăierii salcâmului face parte dintr-un **roman realist**. **10 p.**
7. Alcătuieste, în 10-15 rânduri, **portretul moral al personajului Ilie Moromete**, așa cum se desprinde din fragmentul citat, precizând și **procedeele de caracterizare a personajului**. **16 p.**
8. Prezintă **tehnica narativă** specifică romanului *Maitreyi* având ca punct de plecare **textul B**. **14 p.**
9. Demonstrează, prin oferirea a patru argumente, apartenența celor două fragmete la **tipul de roman obiectiv**, respectiv **subiectiv**. Ai în vedere și ideile exprimate în următorul citat critic, față de care vei formula o părere personală. **20 p.**

„Naratorul este fie un personaj în carne și oase, cu biografie și psihologie proprie, cu un punct de vedere clar definit asupra lucrurilor; fie o voce neutră, asemănătoare cu aceea impersonală, dar care își însușește până la identificare punctul de vedere al câte unui personaj”.

(Nicolae Manolescu, *Arca lui Noe*)

Notă:

- Se acordă **10 puncte din oficiu**;
- Total: **100 puncte**.